

T24 GAZETESİ
14 Eylül 2020

Erdoğan SAĞLAM
YMM, Eski Hesap Uzmanı

ÖZEL TEKNE KAPTANLARININ VERGİ VE SİGORTALILIK DURUMU NEDİR ?

Maliye özel tekneleri "*ticaret mahalli olmayan sair yer*" olarak görmekte, ancak kaptanları hizmetçi olarak görmemektedir.

Bugünlerde muhtasar beyanname ve aylık sigorta prim ve hizmet belgesinin birleştirilmesi nedeniyle olsa gerek özel tekne sahiplerinin kaptanlara ödedikleri ücretin nasıl vergilendirileceğini soranlar arttı. Sigortasının yaptırılıp yapılmayacağını da soruyorlar.

Tekne sahibi olmak, ülkemizde belli bir zenginlik göstergesi olarak kabul edilir. Gerçekten de iş insanlarının önemli bir kısmının özel teknesi vardır. Ünlü sanatçıların çoğu da tekne sahibidir. Üst düzey yöneticilerin de ya teknesi ya da tekne alma hayali vardır.

Bu konularda çok deneyimli ve hatta dergi çıkaran bir tanıdığım "*Tekne sahibi olmak o kadar da pahalı değil, bir ev kiralamak gibi düşünün*" der. Bu konulara yabancı olduğum için yorum yapamıyorum.

En iyisi uzmanlık alanım olan vergi konusuna geçmek...

Gerçek kişilerin şahsen sahip oldukları teknelerde çalıştırdıkları kaptan ve diğer çalışanlara hizmetleri karşılığında yaptığı ödemeler "*ücret*" niteliğindedir.

Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerdir. (Gelir Vergisi Kanunu 61)

Önce özel teknede çalıştırılan kaptan ve diğer çalışanlara ödenen ücretlerin istisna edilip edilmediğini araştıralım.

Gelir Vergisi Kanunumuzda özel kişilerin çalıştırdıkları **hizmetçilerin** ücretleri gelir vergisinden istisna edilmiştir. (GVK 23/6)

İstisna kapsamına giren hizmetçiler, özel fertler tarafından **evlerde, bahçelerde, apartmanlarda ve ticaret mahalli olmayan sair yerlerde** orta hizmetçiliği, sütninelik, dadılık, bahçıvanlık, kapıcılık **gibi** özel hizmetlerde çalıştırılanlardır. Mürebbiyeler istisna kapsamında değildir.

Teknenin ev, bahçe, apartman olmadığı açıktır, ancak "*ticaret mahalli olmayan sair yer*" olarak değerlendirip kaptanlar için istisnadan yararlanılması mümkün müdür? Çünkü istisna uygulanacak örnekler "*gibi*" edatı kullanılarak maddede sayılanlarla sınırlandırılmamıştır.

Maliye yakın zamanda verdiği bir özeltede, ücretleri gelir vergisinden istisna edilen hizmetçilerin; özel fertler tarafından evlerde, bahçelerde, apartmanlarda ve ticaret mahalli olmayan sair yerlerde **çalıştırılan orta hizmetçisi, bahçıvan, kapıcı, kaloriferci gibi** çalışanlar olduğu belirtildikten sonra;

- Ticari mahiyette işletilmeyen özel yatta çalıştırılan hizmetçilere yapılan ücret ödemelerinin gelir vergisinden istisna olduğu;
- Özel teknede kaptan olarak çalışan personel ile hizmetçi tanımına girmeyen diğer personele yapılan ücret ödemelerinin ise istisna kapsamında olmadığı ifade edilmiştir. (Özelgenin tam metni için [tıklayınız.](#))

Özetle, Maliye özel tekneleri "*ticaret mahalli olmayan sair yer*" olarak görmekte, ancak kaptanları hizmetçi olarak görmemektedir. Dolayısıyla kaptanların istisnadan yararlanmasını kabul etmemektedir. Teknede kaptan dışında çalıştırılan diğer kişilerin yaptıkları işe göre hizmetçi olup olmadıkları değerlendirilmelidir. Özelgelerdeki anlayışa göre, "*hizmetçi*" olarak bedenen çalışan kişilerin kabul edildiğini söyleyebilirim.

Kaptana ödenen ücretler gelir vergisinden istisna olmadığına göre nasıl vergilendirilecektir?

Ücretlerde genel vergileme ilkesi, ücret ödemelerinden ödeme sırasında işverenler tarafından vergi kesintisi (stopaj) yapılmasıdır. Vergi kesintisi yapılan ücretler için hizmet erbabı tarafından belli şartlarla gelir vergisi beyannamesi verilir.

2020 yılı için belirlenmiş beyan sınırlarına göre, üzerinden vergisi kesintisi yapılmış;

- Tek veya birden fazla işverenden elde edilen ücret gelirleri toplamının 600 bin TL'yi aşması veya
- Birden fazla işverenden ücret alan çalışanların, birinciden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının 49 bin TL'yi aşması halinde bu ücret gelirleri yıllık beyanname ile beyan edilmek zorundadır. (GVK 86/1-b)

Bu sınırların **aşılmaması** halinde ücret gelirleri için beyanname verilmez ve yapılan stopaj nihai vergi olur.

Vergi kesintisi yapılmamış ücretler ise tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilerek vergilendirilir. (GVK 95)

Özel tekne sahipleri (işverenler), Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılan vergi kesintisi yapmakla yükümlü kişi, kurum ve kuruluşlardan **olmadığı** için bu kişilerin kaptanlara ödedikleri ücretler üzerinden stopaj yapılmaz.

Bu nedenle kaptanlar elde ettikleri ücret gelirlerini yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan etmek zorundadır.

Özel tekne kaptanlarının sigortalılık durumu...

Kaptan ile özel tekne sahibi işveren arasındaki ilişki "*hizmet akdi*" olduğundan kaptan "*sigortalı*" olarak kabul edilmektedir.

Türk limanlarına kayıtlı gemilerde çalıştırılan sigortalılar (gemi adamları) bakımından **bağlı oldukları liman dikkate alınmak suretiyle işyeri dosyası tescil edilmekte ve sosyal sigorta işlemleri bu dosya üzerinden yerine getirilmektedir.**

"*Muhtasar Beyanname*" ve "*Aylık Prim Ve Hizmet Belgesi*"nin birleştirilmesi ile oluşturulan **Muhtasar Ve Prim Hizmet Beyannamesi**, Temmuz ayından itibaren Türkiye genelinde uygulamaya geçti.

Ücretlerinden gelir vergisi kesilmeyen özel tekne kaptanları için bu beyannamede bildirilecek bir vergi kesintisi bulunmadığından gelir vergisinden muaf seçeneği işaretlenerek ilerlenecek ve böylece kaptanlar için sadece sigorta bildirimi yapılacaktır. Bu birleşik beyannamenin veriliyor olması, kaptanların ücretlerinden vergi kesintisi yapılmasını gerektirmez. Dolayısıyla birleşik beyannameye geçilmiş olması, kaptanların yukarıda açıkladığım vergi pozisyonunda bir değişiklik yaratmamıştır.